

Bakgrunn for vedtak

Haram vindkraftverk - konsesjonsendring

Haram kommune i Møre og Romsdal fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Haram Kraft AS
Referanse	200708130-114
Dato	25.01.2019
Ansvarlig	Arne Olsen
Saksbehandler	Anne Maren Aabøe

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Etter Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sin vurdering utgjør søknader, tilleggsutredninger og innspill i forbindelse med høringene tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å avgjøre om NVE skal gi konsesjoner eller ikke, og på hvilke vilkår konsesjoner skal gis. NVE gir Haram Kraft AS (Haram Kraft) konsesjon til bygging av kaianlegg sør for Håneset på Haramsøy. Konsesjonen innebærer tillatelse til bygging av Ro-Ro rampe, riggplass og veiavkjørsel fra fylkesvei 150 og ned til kaia. NVE gir i tillegg Haram Kraft AS tillatelse etter energiloven § 3-1 til bygging av ny nettløsning bestående av ca 4,1 km 33 kV jordkabel fra koblingsstasjon i vindkraftverket langs adkomstvei ned til kaianlegget sør for Håneset, og videre en ca. 8 km 33 kV sjøkabel til Haugvika på fastlandet. Haram Kraft får også utsatt frist om idriftsettelse av vindkraftverket til 31.12.21.

I medhold av oreigningslova § 2 gir NVE samtidig ekspropriasjonstillatelse for fremføring av kabelanlegget fra koblingsstasjon i vindkraftverket til Alvestad transformatorstasjon.

NVE har i vedtak for kaianlegget vektlagt at sør for Håneset fremstår som en gunstig plassering av hensyn til nærhet til planområdet, tidligere konsesjonsgitte adkomstvei og hensiktsmessige vindforhold knyttet til ilandføring av turbinkomponenter. Vi har også vektlagt at endret nettløsning erstatter tidligere konsesjonsgitt 5,7 km 33 kV luftledning fra vindkraftverket til Austnes med 33 kV jord- og sjøkabelanlegg fra vindkraftverket helt frem til transformatorstasjonen ved Alvestad.

Ny anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse oversendes søker i egen forsendelse.

Bakgrunn

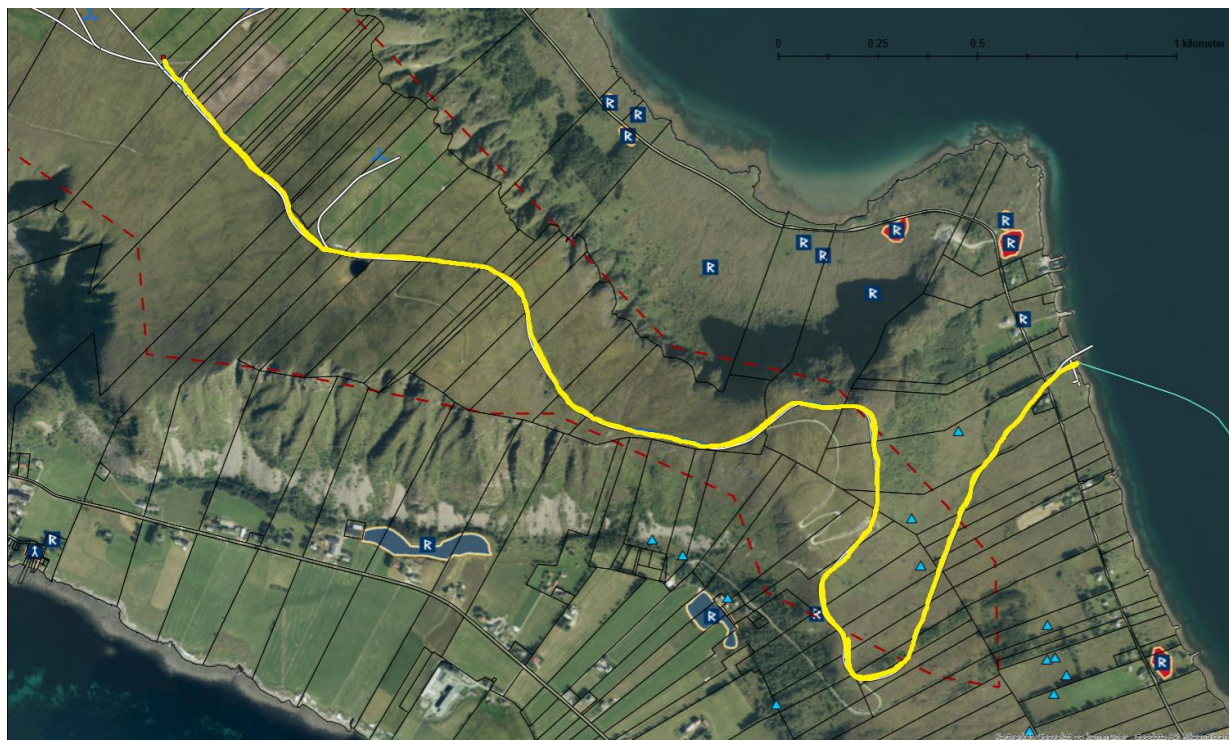
NVE ga 23.06.08 Haram Kraft tillatelse til å bygge og drive Haram vindkraftverk med totalt installert effekt på 66 MW. Samme dato ble Tafjord Kraftnett AS gitt tillatelse til nettilknytningen med blant annet ca. 13 km med 132 kV luftledning og ca 4 km 132 kV sjøkabel. Disse vedtakene ble påklaget og Olje- og energidepartementet stadfestet NVEs vedtak 14.12.09. Den 30.01.14 meddelte NVE Mørenett AS tillatelse til å bygge og drive nettilknytning fra vindkraftverket til Alvestad, samt endring i kraftledningens spenning fra 132 kV til 33 kV. Dette vedtaket ble også påklaget og Olje- og energidepartementet stadfestet NVEs vedtak 02.02.15. Konsesjonen for nettilknytning ble overført fra Mørenett AS til Haram Kraft 05.04.18. Det søkes nå om endring av nettilknytningen fra Haugvika til vindkraftverket, i tillegg til ekspropriasjonstillatelse, nytt kaianlegg og utsatt frist for idriftsettelse av vindkraftverket.

Søknader fra Haram Kraft

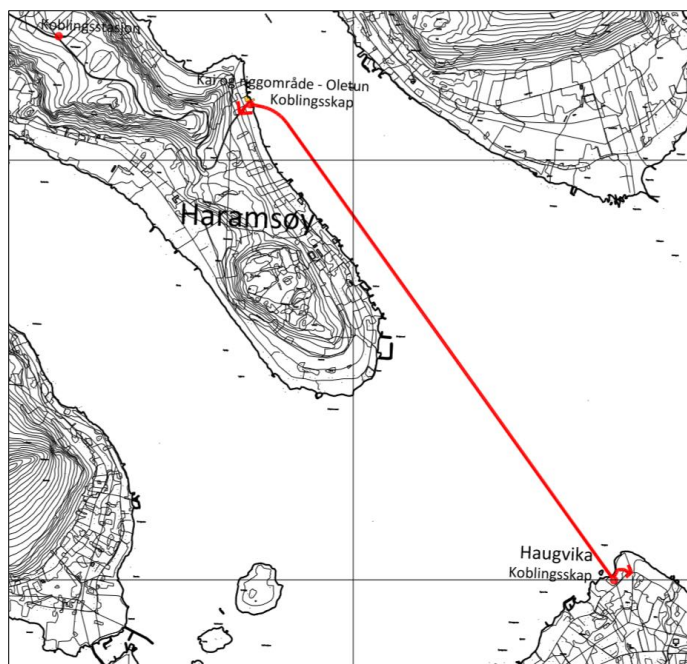
I søknad av 20.08.18 søker Haram Kraft om endring i anleggskonsesjon for nettilknytning i medhold av energiloven § 3-1 og om tillatelse til ekspropriasjon i medhold av oreigningslova § 2 nr. 19 og forhåndstiltredelse i medhold av oreigningslova § 25 til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift av nettilknytningen fra vindkraftverket til Alvestad. I tillegg søker Haram Kraft den 13.09.18, i medhold av energiloven § 3-1, om tillatelse til bygging av kaianlegg ved Håneset for ilandføring av turbinkomponenter. Haram Kraft søker den 30.11.18 om utsatt frist for idriftsettelse av vindkraftverket fra 31.12.20 til 31.12.21. NVE gjør en samlet vurdering av disse søknadene i det følgende.

Søknad om endret nettilknytning

Haram Kraft søker om ny løsning for nettilknytning bestående av en ca 4,1 km 33 kV jordkabel fra koblingsstasjon i vindkraftverket til det planlagte kaianlegget sør for Håneset som vist i figur 1. Jordkabelen er planlagt lagt i veiskulderen til konsesjonsgitte adkomstveien fra vindkraftverket ned til fylkesvei 150. Videre søkes det om en ca 8 km lang 33 kV sjøkabel fra kaianlegget til Haugvika på fastlandet, se figur 2. Dette til erstatning for konsesjon av 05.04.18 med luftledning fra vindkraftverket til Austnes og sjøkabel til fastlandet. På fastlandet følger traseen den tidligere konsesjonsgitte løsningen fra Haugvika til Alvestad transformatorstasjon, se figur 3.

Figur 1: Kabeltrasé på Haramsøy fra vindkraftverket langs adkomstvei til kaianlegg, vist med gul strek. Sjøkabel er vist med grønn strek.

Figur 2: Sjøkabeltrasé vist med rød strek fra Håneset til Haugvika

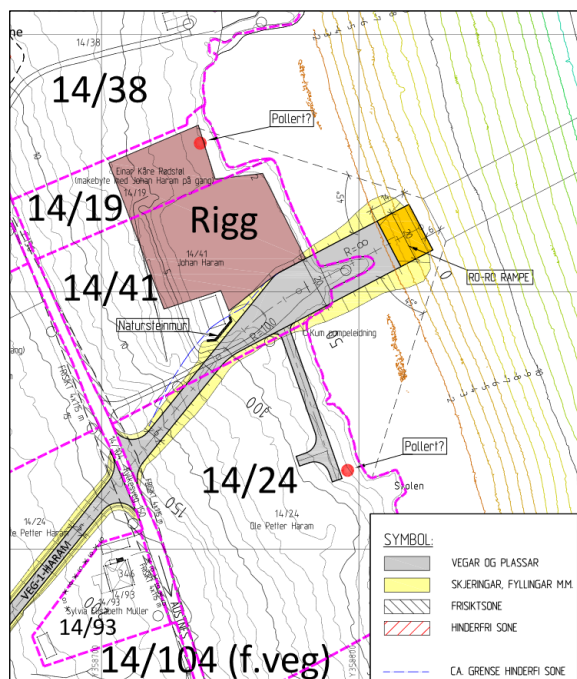

Figur 3: Kabeltrasé på fastlandet fra Haugvika til Alvestad Transformatorstasjon, vist med gul strek

Søknad om konsesjon til kai i tilknytning til Haram vindkraftverk

I søknad av 13.09.18 søker Haram Kraft om konsesjon til kai med tilhørende riggplass og avkjørsel fra fylkesvei 150 til kaia. Riggområdet måler 45 x 30 m og kaianlegget består av en Ro-Ro rampe på ca 14 x 20 meter.

Figur 4: Skisse av kaianlegg ved Håneset

Søknad om utsatt driftsettelse

Haram Kraft søker også om utsatt frist for idriftsettelse til 31.12.21. Søknad er begrunnet med risiko for å ikke ferdigstille vindkraftverket innen 31.12.20.

Søknad om ekspropriasjon

Haram Kraft søker om ekspropriasjonstillatelse for nettilknytningen fra koblingsstasjon i vindkraftverket til Alvestad Transformatorstasjon og om forhåndstiltredelse. De ber også om at eventuelle klager ikke gis oppsettende virkning.

Haram Kraft opplyser at de har inngått avtaler med grunneiere på gnr/bnr 14/24, 14/41 og 14/19 for leie av grunn til bygging og bruk av kai, riggområde og adkomstvei, og det søkes ikke om ekspropriasjonstillatelse for kaianlegget. Det er de overnevnte grunneierne som vil eie kaianlegget og det planlegges å starte fiskeoppdrett på eiendommene.

NVEs behandling av søknadene

Søknad om endret nettilknytning, søknad om ekspropriasjon for fremføring av kabelanlegget og søknad om forhåndstiltredelse ble sendt på høring til Haram kommune, Møre og Romsdals fylkeskommune, Fylkesmannen i Møre og Romsdal og Kystverket. Haram Kraft ble bedt om å orienterte berørte grunneiere. Søknad om konsesjon til kaianlegg ble sendt til de samme høringsinstansene, og ble i tillegg sendt til Ålesundregionens havnevesen og grunneiere Einar Kåre Rådstøl, Johan Haram og Ole Petter Haram. Søknad om kaianlegg ble kunngjort i avisene Sunnmørsposten og Nordre. NVE mottok sju høringsuttalelser til de to søknadene.

Flere av høringsinstansene har merknader til søknadene og innspill til saksbehandlingen. Eier av fritidsbolig rett ved adkomstveien og kaianlegget uttrykker motstand mot etablering av kabelanlegg og vei rett ved eiendommen deres. Ingen av de øvrige høringsinstansene uttrykker at de er imot etablering av kaianlegget eller ny nettløsning av vindkraftverket. Tiltakshaver har kommentert høringsuttalelsene i epost av 22.11.18. Høringsuttalelser sammen tiltakshavers kommentarer er sammenfattet i vedlegg 1.

NVEs vurdering

I opprinnelig konsesjonen av 23.06.08 ble det lagt til rette for tre ulike adkomstveier til vindkraftverket, hvor alternativ C fra Åkre fremsto som det foretrukne alternativet på konsesjonstidspunktet, jf. Vedlegg til anleggskonsesjonen. Tiltakshaver Haram Kraft har også vurdert to andre alternativer for adkomstvei fra både Ulla og Austnes. Ettersom tiltakshaver i søknad av 20.08.18 har søkt om plassering av kai sør for Håneset fremstår nå alternativ B som den mest hensiktsmessige alternative for adkomstveien. Veialternativ B ble også utredet og konsesjonsgitt i vedtak av 23.06.08.

Søknad om kai

Plassering

Kaianlegget er planlagt sør for Håneset på østsiden av Haramsøy, som vist i figur 1, 2 og 4. Det finnes ikke et eksisterende egnet kaianlegg på Haramsøy som kan benyttes for ilandføring av turbinkomponenter. Plasseringen av kaia er valgt på bakgrunn av gunstige vind- og dybdeforhold, avstand til eksisterende vei, nærhet til planområdet og at det er lite bebyggelse i området. I følge søknaden er Longvafjorden på østsiden langt mer skjermet mot vind enn på vestsiden av øya. Haram Kraft har inngått avtaler om etablering av kaianlegget med grunneiere.

NVE slutter seg til Haram Krafts vurdering om at plassering av kaia er hensiktsmessig på bakgrunn av vindforhold, nærhet til planområdet og at det er sluttet avtaler med berørte grunneiere.

Grunnforhold

NVE er kjent med at grunnen i område består av marine avsetninger, der forekomster av kvikkleire ikke kan utelukkes. På denne bakgrunn har Haram Kraft sørget for at det er gjennomført geotekniske undersøkelser med prøveboring der kaia planlegges. Grunnundersøkelsen er gjennomført av Multiconsult Norge AS og er sammenfattet i rapport datert 5.desember 2018. Boreresultatene har ikke påvist lag av kvikkleire eller sprøbruddmateriale i sjøbunnen der kaia planlegges. Fra utførte undersøkelser tolkes sjøbunnen til å bestå av sand og grus, over morene og berg.

NVE legger til grunn at prøveboringene der kaia er planlagt, viser at sjøbunnen er tilstrekkelig stabil og egnet for etablering av kaianlegget.

Støy i anleggsfasen

Støy i anleggsfasen vil ifølge søknaden være knyttet til transport av utfyllingsmasser med dumper eller lastebil, samt transport av betong til kaianlegget. Det må også regnes med støy fra nedslåing av pæler i en begrenset periode. Nærmeste bebyggelse er et feriehus 150 meter fra kaia og et bolighus 170 meter unna.

NVE konstaterer at feriehuset og boligen vil eksponeres for noe støy i anleggsfasen. NVE vurderer at støyvirkninger vil gjelde for en begrenset periode og er etter vår vurdering av en slik karakter at det ikke vil være til vesentlig sjenanse for naboene.

Konsekvensutredning

Møre og Romsdal fylkeskommune skriver i sin høringsuttalelse at tiltaket må vurderes etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning § 6 punkt c. vedlegg 1 pkt. 8b. som beskriver hvilke tiltak som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram og egen melding.

NVE legger til grunn at kaianlegg tilknyttet vindkraftverk faller inn under forskrift om konsekvensutredning § 8 og ikke utløser krav til planprogram og melding. Kaianleggets størrelse og dets formål om å ta imot skip i en begrenset periode under byggingen av vindkraftverket, gjør at vi vurderer at konsekvensene for miljø og samfunn ikke er av en slik karakter at det utløser krav til melding og planprogram. NVE mener at søknad, høringsuttalelser og tilleggsutredning danner et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for at vi kan treffe vedtak. Kaianleggets formål er å ilandføre vindturbiner under byggingen og drift av vindkraftverket, og skal ikke være en allmenn kai for større skip.

Naturmangfold

Ifølge søknaden vil kaianlegget ikke få virkninger for prioriterte naturtyper eller vernede, sårbare arter. NVE har vurdert tiltaket etter naturmangfoldloven §§ 8-12. Det er ikke registrert sårbare eller truede arter, eller verdifulle naturtyper i området. Kunnskapsgrunnlaget er etter NVEs vurdering tilstrekkelig og føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse. Virkningene av kaianlegget for naturmangfold vurderes å være så små at de ikke vil utgjøre et bidrag til den samlede belastningen jf. § 10, knyttet til Haram vindkraftverk. Når det gjelder §§ 11 og 12, viser vi til behandling av miljø-, transport- og anleggsplan for vindkraftverket.

Kryssing av fylkesvei 150

Haram kommune skriver i sin høringsuttalelse at veien fra kaia til vindkraftverket som krysser fylkesvei 150 vil medføre at det blir mange avkjøringer i nærheten av hverandre, og mener dette må løses med en felles avkjøring. Kommunen minner også om at avkjøringen fra fylkesveien må godkjennes av Statens Vegvesen.

NVE mener at vei med avkjørsler må bygges slik at vindturbiner kan fraktes på en forsvarlig måte opp til planområdet på Haramsfjellet. NVE forutsetter at tiltakshaver iverksetter tilstrekkelige trafikksikkerhetstiltak ved kryssing av fylkesvei 150 når komponenter til vindkraftverket skal transporteres. NVE vil ved en eventuell konsesjon til kaianlegget sette vilkår om at veiavkjørselen stenges for trafikk utover frakt av komponenter til vindkraftverket. Haram Kraft må søke om tillatelser til avkjørsler fra fylkesveien til vindkraftverket og kaianlegget til Statens Vegvesen.

NVEs vurdering av søknad om endret nettilknytning

I følge tiltakshaver er bakgrunnen for at det søkes om endring av nettilknytning planene om kaianlegg ved Håneset. I følge søknaden fremstår det som en teknisk god løsning å legge sjøkabel fra fastlandet og helt ut til kaianlegget, og jordkabel langs veien fra kaia og opp til vindkraftverket. Løsningen med kabel fra Håneset til vindkraftverket erstatter 5, 7 km luftledning fra vindkraftverket til Austnes.

Nabovirkninger

Silvia Muller uttrykker i sin høringsuttalelse bekymring for elektrisk og magnetisk stråling fra den planlagte jordkabelen langs adkomstvei fra kaia opp til vindkraftverket. Muller påpeker også at veitraseen med jordkabel krysser vanntilførselen fra brønnen deres og at det kan bli skade eller brudd

på vanntilførselen til huset. Haram Kraft viser til at de har kartlagt drikkevannskilder på øya og vil ta hensyn til disse med nødvendige tiltak.

NVE legger til grunn at jordkabelen ikke vil medføre elektromagnetiske felt over grenseverdien på 0,4 microtesla, og vil på mer enn 4 meters avstand være så lave at det ikke er grunn til bekymring. Ved en eventuell konsesjon vil NVE sette vilkår om at Haram Kraft ivaretar drikkevannskildene og drikkevannsforsyninger som eventuelt kan bli berørt.

Tekniske forhold

Kystverket påpeker at sjøkabel trenger godkjenning etter Lov om havner og farvann. Ved en eventuell konsesjon forutsetter NVE at Haram Kraft innhenter nødvendige tillatelser etter andre lovverk før tiltaket med sjøkabelen gjennomføres.

Landskap og Naturmangfold

Fylkesmannen i Møre og Romsdal er positiv til at anlegget ikke får luftledning både med hensyn til landskapet og kollisjonsfare mellom luftledning og fugl.

NVE vurderer at virkningene for naturmangfold og landskap er vesentlig redusert med den omsøkte nettløsningen bestående av sjø- og jordkabel sammenlignet med konsesjonsgitte nettløsning av 05.04.18 med 5,7 km 33 kV luftledning fra vindkraftverket til Austnes.

NVEs vurdering av søknad om utsatt tidspunkt for idriftsettelse

Haram Kraft søkte den 30.11.18 om utsatt frist for idriftsettelse fra 31.12.20 til 31.12.21. Søknad om utsatt idriftsettelse er begrunnet med risiko for ikke å få ferdigstilt vindkraftverket innen 31.12.20. NVE slutter seg til tiltakshavers vurderinger om at det ikke er sannsynlig at tiltaket kan realiseres innen fristen for idriftsettelse fastsatt i konsesjon meddelt Haram Kraft av 30.01.14. NVE kan på dette grunnlag tilrå at det gis tillatelse til at tidspunkt for idriftsettelse endres til 31.12.21.

NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Det er søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse for nødvendig bruk og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene. Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter oreigningslova § 2 annet ledd, der følgende fremgår: «*Vedtak eller samtykke kan ikke gjerast eller gjevast utan at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn til skade.*» Dette innebærer at samtlige skader eller ulemper de omsøkte anlegg medfører skal avveies mot nytten som oppnås med ekspropriasjon.

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse med tanke på produksjon av fornybar energi veies mot ulempene som påføres grunneierne som blir berørt av fremføring av kabelanlegget. Konsesjonen til Haram vindkraftverk er endelig, og NVE mener at de samfunnsmessige fordelene ved fornybar energiproduksjon og styrket forsyningssikkerhet veier tyngre enn hensynet til grunneiere som vil få en jordkabel over sin eiendom.

NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordelene som vinnes ved kabelanlegget utvilsomt må antas å være større enn de ulemper som påføres andre. NVE vil på denne bakgrunnen gi Haram Kraft ekspropriasjonstillatelse for å erverve nødvendige rettigheter for å bygge og drive nettilknytningen fra Haram vindkraftverk til Alvestad transformatorstasjon.

NVE forutsetter at Haram Kraft forsøker å komme frem til minnelig ordninger med de berørte grunneierne. Dersom dette ikke er mulig, skal grunneiere kompenseres gjennom skjønn. Det er en forutsetning at det ved etablering av anlegget skal tas tilbørlig hensyn til grunneiernes interesser.

Forhåndstiltredelse innebærer at konsesjonær kan igangsette anleggsarbeidene før rettskraftig skjønn foreligger. Ved meddelelse av ekspropriasjonstillatelse, vil en eventuell søknad om forhåndstiltredelse normalt ferdigbehandles først når ekspropriasjonstillatelsen er endelig og etter at skjønn er begjært. I særlige tilfeller hvor det vil innebære urimelige forsinkelser å vente til skjønn er begjært, kan det gis samtykke til forhåndstiltredelse før skjønn er begjært, jf. Oreigningslova § 25 første ledd annet punktum. Da skal det settes frist for å begjære skjønn som ikke overskrider tre måneder.

Etter NVEs vurdering foreligger det ikke særlige grunner i denne saken som tilsier at det vil innebære urimelige forsinkelser å vente til skjønn er begjært. NVE mener det ikke er grunnlag for å gi Haram Kraft tillatelse til forhåndstiltredelse før skjønn er begjært.

▪ **NVE vil gi følgende vedtak i medhold av energiloven:**

I medhold av energiloven § 3-1 gir NVE under henvisning til søknader av 20.08.18 og 13.09.18 Haram Kraft AS konsesjon til bygging av kaianlegg sør for Håneset på Haramsøy. Konsesjonen innebærer tillatelse til bygging av Ro-Ro rampe, riggplass og veiavkjørsel fra fylkesvei 150 og ned til kaia. Videre gir NVE i medhold av energiloven § 3-1 også konsesjon til ny nettløsning bestående av 33 kV jordkabel fra koblingsstasjon i vindkraftverket langs adkomstvei ned til kaianlegget sør for Håneset, og videre en 33 kV sjøkabel til Haugvika på fastlandet. Kabeltrasé skal i det vesentlige være som vist på kart vist i figur 1,2 og 3 i dette notatet. I tillegg gir NVE tillatelse til at tidspunkt for idriftsettelse for vindkraftverket kan endres til 31.12.21.

NVE har vektlagt at kaianlegget sør for Håneset fremstår som en gunstig plassering av hensyn til nærhet til planområdet, tidligere konsesjonsgitte adkomstvei og hensiktsmessige vindforhold knyttet til ilandføring av turbinkomponenter. Vi har også vektlagt at endret nettløsning erstatter tidligere konsesjonsgitt 5,7 km 33 kV luftledning fra vindkraftverket til Austnes med 33 kV jord- og sjøkabelanlegg fra vindkraftverket helt frem til transformatorstasjonen ved Alvestad.

Tillatelse til de omsøkte konsesjonsendringene meddeles Haram Kraft i anleggskonsesjon av i dag. Nye vilkår om blant annet kaianlegget og endret nettilknytning fremgår av denne anleggskonsesjon og vi har oppdatert vilkårene til dagens standard.

▪ **NVEs vil gi følgende vedtak etter oreigningslova:**

Etter en samlet vurdering har NVE funnet at de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved det konsesjonsgitte endringen i nettløsningen utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre. I medhold av lov om oreigning av fast eiendom § 2 nr. 19 gir NVE Haram Kraft tillatelse til å kreve avstått grunn og rettigheter for å bygge og drive kabelanlegget bestående av 33 kV jord- og sjøkabel fra koblingsstasjon i Haram vindkraftverk til Alvestad transformatorstasjon. NVE forutsetter at det forsøkes å komme til minnelig avtale med berørte grunneiere/rettighetshavere.

Ekspropriasjonstillatelsen oversendes Haram Kraft i egen forsendelse.

Vedlegg 1:**Høringsuttalelser til søknad om kai av 13.09.18 og søknad om endret nettilknytning av 20.08.18***Haram kommune*

Haram kommune ved Per Langnes uttalte seg til søknad om kai i brev av 19.10.18. Kommunen skriver at for bygg- og anleggsarbeid på denne størrelsen er det krav om reguleringsplan etter plan- og bygningsloven § 12-1, men at det kan gis dispensasjon etter § 19. Videre skriver kommunen at etablering av tilkomstvei til kaia gjør at det blir mange avkjøringer i nærheten av hverandre og at dette må løses med en felles avkjøring, samt at flere av de eksisterende avkjøringene stenges. Dette må samkjøres i det pågående arbeidet med reguleringsplan i område. Kommunen har ingen merknader til at tiltaket kan innarbeides i det pågående reguleringsplanarbeidet.

Kommunen skriver også at tiltaket er søknadspliktig etter kapittel 20 i plan- og bygningsloven, og at kommunen har søknaden om dispensasjon fra LNF-område i kommuneplanen til behandling. Kommunen gjør også oppmerksom på at Statens vegvesen må godkjenne avkjøringene fra fylkesveien i området.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttalte seg i brev av 27.08.2018 til søknad om endret nettilknytning. Fylkesmannen er positiv til at anlegget ikke får luftspenn både med tanke på landskapsmessige hensyn og eventuell kollisjonsfare mellom luftspenn og fugl. Videre skriver fylkesmannen at det er registrert en del naturtyper i området som en trase for jordkabel i veg i hovedsakelig går utenom.

Møre og Romsdal fylkeskommune

Møre og Romsdal fylkeskommune uttalte seg til søknad om endret nettilknytning i brev av 14.09.18. Fylkeskommunen uttalte seg på vegne av Bergen Sjøfarstmuseum angående freda kulturminner i sjø og skriver at de ikke har merknader til endringene. Fylkeskommunen viser videre til varslingsplikten ved eventuelle funn av marine kulturminner.

Møre og Romsdal fylkeskommune uttalte seg til søknad om konsesjon til kai og riggområde i brev av 18.10.18. Her ber de NVE vurdere om tiltaket er utredningspliktig, jf § 6 punkt c. og vedlegg 1 pkt. 8b i forskrift om konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven «*Nyetablering av farleder, havner og havneanlegg, der skip på over 1 350 tonn kan seile og anløpe*».

Kystverket

Kystverket uttalte seg til søknad om endret nettilknytning i brev av 03.09.18. Kystverket skriver at de ikke har merknader til søknad om endret nettilknytning med sjøkabel, men gjør oppmerksom på at sjøkabel er søknadspliktig etter lov om havner og farvann, og må få sin tillatelse etter samme lovverk, før tiltaket blir gjennomført.

Kystverket uttalte seg til søknad om konsesjon til kaianlegg i brev av 24.09.18 at de ikke kan se at arbeidet vil medføre konflikter eller uheldig konsekvenser for de statlige interessene Kystverket er satt til å ivareta. Kystverket gjør oppmerksom på at nødvendige tillatelser til kaianlegget etter Lov om havner og farvann § 27 og etter ISPS regelverket med hensyn til internasjonale skipsanløp.

Nabo Silvia Muller

Nabo til kai og tilkomstvei Silvia Muller uttalte seg i brev av 18.09.18 til Haram kommune. Haram kommune videresendte brevet til NVE 28.09.18. Muller skriver at hun ikke er blitt informert om tiltaket og om hvilke konsekvenser det omsøkte kaianlegget, adkomstvei og jordkabel har for deres eiendom. Muller uttrykker en bekymring for skade eller brudd på vanntilførselen til huset, ettersom veitraseen med jordkabel krysser vanntilførselen fra brønnen deres. Videre fremholder Muller at utbygger er ansvarlig for eventuelle skader fra elektrisk og magnetisk stråling fra den planlagte jordkabelen. Muller påpeker at verdien av eiendommen som rekreasjonssted blir betydelig redusert som følge av tungtransport rett forbi husdøren og vindmøller på fjellet.

Tiltakshavers kommentarer til høringsuttalelser i brev av 22.11.18*Haram kommune*

Til Haram kommune sin høringsuttalelse bemerker Haram Kraft AS at de må bygge avkjørsler som vil tilfredsstille kravene til transport av turbinkomponenter. De vil i den videre planleggingen forsøke å finne gode løsninger i samarbeid med Haram kommune og Statens vegvesen.

Møre og Romsdal fylkeskommune

Til Møre og Romsdal fylkeskommunes merknad om konsekvensutredning, kommenterer Haram Kraft at kaia vil være en del av vindkraftanlegget, og har som eneste formål å ta imot vindkraftkomponenter i en begrenset tidsperiode i forbindelse med bygging av vindkraftverket. Videre skriver de at kaia ikke vil være en allmenn kai der skip på over 1350 tonn kan seile og anløpe. Utover begrensede skipsanløp ved bygging av anlegget vil det kun forekomme skipsanløp til kaia ved spesielle tilfeller ved eventuelle behov for utskifting av hovedkomponenter i vindparken som ikke vil kunne transporteres via ferje og offentlig vei. Haram Kraft legger til at valg av transportselskap for sjøtransport og endelig plan for logistikk er enda ikke bestemt, og det er derfor fremdeles usikkert om det vil bli benyttet skip med vekt over eller under 1350 tonn.

Kystverket

Til Kystverkets uttalelse om at kaianlegget krever godkjenning etter havne- og farvannslova og ISPS-forskriften, skriver Haram Kraft AS at de vil sørge for at nødvendige tillatelser foreligger før kaia tas i bruk.

Thomas og Silvia Muller

Haram Kraft AS har i etterkant av høringsuttalelsen sendt epost til Silvia Muller. Eposten inneholdt informasjon om framdriftsplan for vindkraftverket, og om hvor kai, adkomstvei, nettilknytningen og vindmøller er planlagt plassert. Haram Kraft viser til at de har kartlagt drikkevannskilder på øya og vil hensynta disse med nødvendige tiltak. Videre skriver Haram Kraft AS at dersom arbeidet med veien påfører huset skade, vil Haram Kraft utbedre disse. De gir informasjon om størrelsen på veien, og opplyser at støy og forstyrrelser vil være begrenset til perioder under anleggsfasen fra august 2019 til høsten 2020. Angående bekymringen til Muller om helsefare fra elektrisk og magnetisk stråling fra jordkabel viser Haram Kraft AS til informasjon fra Statens strålevern, og at jordkabel med spenningsnivå på 33 kV ikke utgjør fare for de som oppholder seg i nærheten.